

prof. dr Gerard Ciołek
Politechnika Krakowska

Kraków 4. IX. 1963.

Kraków, Biskupia 8 m 8

Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej

w Katowicach

Wydział Kultury, Wojewódzki Konserwator Zabytków.

W związku z pismem z dn. 3.VIII. 63. Kl.III-z-12/1/384/63, w sprawie wydania opinii o wartościach zabytkowych parku w Reptach Starych oraz w sprawie ustosunkowania się do przesłanego do wglądu projektu Centralnego Ośrodka Reabilitacyjnego dla Górniczej Służby Zdrowia, komunikuję uprzejmie, iż przesyłam w załączeniu opinię odnośnie parku i projektu wraz z nadesłaną mi dokumentacją. Opinia moja odnośnie projektu jest negatywna i oceniam ją jako niepokojący, a narastający wciąż przejaw tworzenia dóbr nowych kosztem niszczenia wartości już istniejących. Powszechnie panujący pogląd o bezpieczeństwa dawnych założeń ogrodowych i o możliwości traktowania ich jako terenów budowlanych powinien spotkać się z energicznym protestem.

Jako należność za opracowanie ekspertyzy i opinii proponuję stawkę, jaką zazwyczaj otrzymuję za tego rodzaju prace w Ministerstwie Kultury i Sztuki 25 godz po 21 zł = 525 zł. Proszę o powiadomienie mnie, czy propozycja ta odpowiada Urzędowi Konserwatorskiemu.

/-/prof. dr Gerard Ciołek

prof. dr Gerard Ciołek
Politechnika Krakowska

Kraków 4.IX.1963.

Kraków, Biskupia 3 m 8

O P I N I A

w sprawie parku w Reptach Starych

oraz o projekcie zagospodarowania przestrzennego tegoż parku.

Park w Reptach-Starych datuje się od 1840 r, kiedy to Karl von Donnersmarck zbudował pałacyk myśliwski i założył zwierzyńiec w 250-hektarowym lesie, położonym między wsiami Repty Stare i Tarnowice Stare. Zwierzyńiec ten był otoczony murem. Około r. 1890 Guido von Donnersmarck wznosi na miejsce zrujnowanego pałacyku myśliwskiego pałac rezydencjonalny, dotąd istniejący i przekształca zwierzyńiec w wielki park krajobrazowy, o charakterze leśnym. Ze względu na ~~niekiedy~~ wiekowy drzewostan dębowo-bukowy z domieszką świerka i sosny oraz w partiach lasu naturalnego oraz ze względu na cenne drzewa parkowe, jak soliterowe buki, dęby, jawory, kasztanowce, katalpy, dagleszje, tsugi, park w Reptach Starych był przedmiotem zainteresowania i opieki ze strony czynników ochrony przyrody, zarówno w latach międzywojennych, jak i po roku 1945. Tak więc park ten reprezentuje walory nie tylko jako dzieło sztuki ogrodowej, ale i jako zabytek przyrody, i z tego względu zasługuje na specjalną ochronę, przewidzianą odpowiednimi ustawami o opiece nad zabytkami sztuki i o ochronie przyrody. Spożną wartość parku w Reptach Starych podnosi dodatkowo jego położenie w sąsiedztwie miasta Tarnowskich Gór oraz regionu przemysłowego Śląska, dla którego mieszkańców stanowić powinien jeden z wielu parków leśnych, umożliwiających wypoczynek i wczasy świąteczne w tym pięknym środowisku.

W oparciu o powyższe stwierdzenia zmuszony jestem ustosunkować się przedstawionego do zaopiniowania projektu pobudowania na tym terenie trwałego Ośrodka Rehabilitacyjnego dla Górniczej Służby Zdrowia - w zdecydowanie negatywny. Stanowisko swoje uzasadnięm dodatkowo następującymi względami:

1. Projektowana inwestycja sfinalizowana, (o ile można się zorientować z nieprawidłowo opracowanej dokumentacji z punktu widzenia projektowania terenów zielonych) w centrum parkowej części, a więc najbardziej cennej pod względem wartości kompozycyjnych, spowoduje daleko idące i ujemne zmiany w charakterze plastycznym-krajobrazowym całego założenia.
2. Posadowienie tak znacznych pod względem skali budynków spowoduje znaczne ubytki w drzewostanie. Brak planu inwentaryzacyjnego sadzawie-przedstawienia oraz zrysuwania projektowanych kł budynków na jego tle uniemożliwia obiektywną ocenę tych ubytków.
3. Związane z budową roboty ziemne, np. prowadzenie wszelkiego rodzaju przewodów i innych instalacji podziemnych lub naziemnych również przyczynić się może do niepożądaných dla szaty roślinnej parku zmian.
4. Zlokalizowanie w parku zakładu rehabilitacyjnego, mającego z natury rzeczy charakter zamknięty i publicznie niedostępny, w rejonie Tarnowskich Gór o wielki obszar wypoczynkowo-rekreacyjny. Wydaje się, że dla Ośrodka Rehabilitacyjnego, którego celowość nie budzi wątpliwości, należałoby ustalić taką lokalizację, któraby nie powodowała niszczenia istniejących już ^{rzekomo} gromad wartości kulturowych i przyrodniczych, a zapewniłaby również dobre warunki klimatyczne i bodźcowe, jakie reprezentuje park w Reptach. Przedstawiony na dokumentacji wykres zasięgu klimatu, a raczej mikroklimatu dobrego i niekorzystnego stawia ten punkt pod znakiem zapytania, gdyż zasięg strefy niekorzystnej (w dolinie) położony jest zaledwie o 200 m od budynku szpitalnego, a więc zbyt blisko, z uwagi na wahania, jakim te zjawiska klimatyczne ulegają.
5. Jako wniosek końcowy - proponuję, by Wojewódzki Konserwator Zabytków zaopiniował negatywnie przedstawiony projekt i zalecił inwestorowi zmianę lokalizacji na bardziej korzystną i mniej przynoszącą szkód.

/-/prof. dr Gerard Ciołek